

Rezolucija Europskog odbora regija – Prijedlozi Europskog odbora regija za Program rada Europske komisije za 2021.

(2020/C 324/03)

EUROPSKI ODBOR REGIJA,

uzimajući u obzir

- Prilagođeni program rada Europske komisije za 2020. ⁽¹⁾,
- Protokol o suradnji s Europskom komisijom iz veljače 2012.,
- prioritete OR-a za petogodišnje mandatno razdoblje (2020. – 2025.)

potiče Europsku komisiju da u okviru svojeg Programa rada za 2021. nastoji provesti sljedeće mjere:

1. da odgovori na signale upozorenja koji proizlaze iz krize izazvane COVID-om 19 i stavi veći naglasak na socijalnu dobrobit i okolišnu održivost u okviru modela socijalnog tržišnog gospodarstva, pri čemu istodobno treba voditi računa o UN-ovim ciljevima održivog razvoja;
2. da osigura da strategija za oporavak nakon pandemije bude u potpunosti usklađena s ciljevima zelenog plana i obvezama koje je EU preuzeo u okviru Pariškog sporazuma te usmjerena na zaštitu zdravlja europskih građana i obnovu gospodarskog rasta u EU-u. U propisima o klimi mora se u potpunosti voditi računa o zemljopisnoj, gospodarskoj i socijalnoj raznolikosti europskih teritorija i ojačati načelo višerazinskog upravljanja pri prelasku na klimatsku neutralnost;
3. da surađuje s OR-om na povećanju vidljivosti i javne potpore takvim mjerama putem njegovog okvira „zelenog plana na lokalnoj razini“;
4. da uključi dimenziju zdravlja u zeleni plan, promiče zdrav život za sve, dodatno razmotri postojeće veze i sinergije između zdravlja, okoliša, energije, gospodarstva, radnih mjesta, konkurentnosti i zaštite klime te ujedno predloži jasnu strategiju za stvaranje otpornih teritorija, gospodarstava i društava u razdoblju nakon pandemije u okviru UN-ovih ciljeva održivog razvoja;
5. da poduzme daljnje korake za smanjenje opterećenja nacionalnih, regionalnih i lokalnih tijela u njihovim nastojanjima da prevladaju krizu uzrokovanu COVID-om 19 te iskoristi sva raspoloživa sredstva radi zadovoljavanja potreba europskih zdravstvenih sustava. Brzo širenje virusa stavilo je pod povećani pritisak i zdravstvenu i socijalnu skrb, a istodobno se moramo pripremiti i na „drugi val“. Za potrebe prekograničnog planiranja u slučaju pandemije trebalo bi promicati regionalne krizne stožere u kojima su zastupljene sve razine vlasti i čije se djelovanje zasniva na stanju pandemije i nije ograničeno nacionalnim granicama;
6. da surađuje s OR-om na jačanju svijesti i kapaciteta upravljačkih tijela kako bi se na najbolji način iskoristile mogućnosti koje proizlaze iz zelenog plana te da istodobno potiče izravniji pristup lokalnih i regionalnih vlasti sredstvima EU-a radi ostvarivanja ciljeva zelenog plana, kao i da pruža posebnu podršku pograničnim područjima ubrzanim uvođenjem europskog prekograničnog mehanizma (ECBM);
7. da promiče sporazum o klimi kao zajednički pothvat čija je svrha pojačana suradnja između lokalnih i regionalnih vlasti, europskih institucija i građana usmjerena na borbu protiv klimatskih promjena i istovremeno na svladavanje gospodarske krize uzrokovane pandemijom COVID-a 19 te kao okvir unutar kojeg se okupljaju svi dionici radi izrade i provedbe lokalnih klimatskih paktova i razmjene najboljih praksi;
8. da uspostavi forum za zeleni oporavak na kojem OR, Europska komisija, lokalne i regionalne vlasti i drugi dionici mogu surađivati na provedbi zelenog plana unutar novog okvira oporavka nakon pandemije;

⁽¹⁾ COM(2020) 440 final.

9. da osigura da cilj nulte stope onečišćenja čija je svrha postizanje netoksičnog okoliša i koji je predviđen zelenim planom ostane ključan dio zelenog oporavka. Izvanrednu važnost ima ambiciozan akcijski plan za postizanje nulte stope onečišćenja vode, zraka i tla, posebno kao doprinos zaštiti zdravlja;
10. da poveća ambicioznost buduće strategije EU-a za biološku raznolikost kako bi se zaustavio trenutačni trend gubitka biološke raznolikosti i kako bi EU bio globalni predvodnik u zaštiti i obnovi biološke raznolikosti, što je ključno za sprečavanje ili smanjenje posljedica budućih pandemija; da promiče brzu provedbu europske strategije za šume, osiguravajući uspostavu odgovarajućih mehanizama za razmjenu i umnožavanje najboljih praksi;
11. da promiče održivu i lokalnu proizvodnju hrane u okviru provedbe inicijativa najavljenih u strategiji „Od polja do stola” kako bi se očuvala biološka raznolikost, tlo, voda i morski okoliš te osigurala dobra razina prihoda za poljoprivrednike u EU-u; da osigura poštene tržišne cijene i pravedni tržišni položaj za poljoprivredne proizvođače prilagodbom proizvodnje potražnji na tržištu na općenito obvezujući način, posebno u situaciji krize na tržištu; da poljoprivrednicima i ruralnim krajevima osigura potporu u provedbi strukturnih promjena potrebnih za prelazak na održivije prehrambene sustave;
12. da izradi akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava kojim će se pridonijeti jačanju socijalne dimenzije EU-a i ublažavanju učinka tekuće zelene i digitalne tranzicije. OR naglašava da provedba europskog stupa socijalnih prava ima izraženu teritorijalnu komponentu te da bi pregled socijalnih pokazatelja, koji trenutačno odražava samo nacionalne prosjeke, trebalo ojačati dodatnim regionalnim podacima;
13. da Europsku garanciju za djecu, usmjerenu na problem siromaštva i isključenosti djece u EU-u, uključi u provedbeni plan europskog stupa socijalnih prava;
14. da istraži potencijal socijalne ekonomije i pripremi „akcijski plan za socijalnu ekonomiju” kako bi se njezina načela uključila u razne socioekonomske politike Europske unije, čime bi se doprinijelo zelenoj i pravednoj tranziciji i planu oporavka u razdoblju nakon COVID-a 19, uz uklanjanje jaza u području obrazovanja, vještina i radnih mjesta, davanje prioriteta nezaposlenosti mladih te promicanje rodne ravnoteže;
15. da predstavi ambicioznu reformu Pakta o stabilnosti i rastu, prilikom koje bi se vodilo računa o cilju održivih javnih financija i poukama krize izazvane koronavirusom;
16. da pridonese poticanju javnih i privatnih ulaganja koja mogu imati konkretan učinak na realno gospodarstvo na lokalnoj i regionalnoj razini, uz posvećivanje pozornosti posebnim okolnostima najudaljenijih regija;
17. da hitno predloži temeljitu reformu europskog semestra i gospodarskog upravljanja EU-a koja bi vodila prema transparentnom, uključivom i demokratskom procesu. Snažna povezanost mehanizma za oporavak i otpornost (RRF) s europskim semestrom povećava hitnost potrebe za reformom radi izbjegavanja daljnje centralizacije i pristupa planovima oporavka odozgo prema dolje. Umjesto toga, prednost bi trebalo dati ekonomskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji među državama članicama i unutar njih te kvalitetnim javnim ulaganjima potrebnima za održivi oporavak EU-a. Reformirani europski semestar, kao opća europska gospodarska strategija s pomoću koje se diljem EU-a provode ciljevi održivog razvoja, trebao bi uključivati načela partnerstva i višerazinskog upravljanja i teritorijalnu dimenziju, u skladu s prijedlogom OR-a o kodeksu postupanja za uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti u europski semestar na nacionalnoj razini i Europskog odbora regija na europskoj razini;
18. da se pozabavi slabim točkama europskih vrijednosnih lanaca koje su postale očite tijekom krize uzrokovane COVID-om 19; da utvrdi najslabije karike i diversificira izvore u opskrbnim lancima EU-a te smanji njihovu ovisnost o pojedinačnim zemljama, ojača europsku industrijsku bazu na održiv način i osigura stratešku industrijsku autonomiju EU-a; da osmisli politiku klastera kao središnji dio industrijske politike EU-a kojom bi se osiguralo jačanje razvoja europskih klastera svjetske klase koji povezuju regionalne klastere, mreže i ekosustave;

19. da ustraje na boljoj provedbi poglavlja o trgovini i održivom razvoju u trgovinskim sporazumima EU-a i usredotoči se na poboljšanje socioekonomskog i teritorijalnog učinka trgovinskih sporazuma, uključujući budući sporazum s Ujedinjenom Kraljevinom, provođenjem detaljnijih sektorskih i geografskih analiza uz istodobno jačanje uvjeta u poglavljima o trgovini i održivom razvoju u sporazumima o slobodnoj trgovini. Slaže se s Europskom komisijom da slobodna, poštena i otvorena trgovina može funkcionirati samo ako Svjetska trgovinska organizacija (WTO) bude snažna i djelotvorna te podržava njezinu namjeru da pokrene inicijativu za sveobuhvatnu reformu WTO-a;
20. da osigura potpunu uključenost lokalnih i regionalnih vlasti u pripremu i provedbu sporazuma o partnerstvu i programâ za razdoblje 2021. – 2027.;
21. da osigura da veća fleksibilnost u korištenju kohezijskih fondova i primjeni pravila o državnim potporama, koja je potrebna za održavanje oporavka regija, gradova i ruralnih područja od krize izazvane COVID-om 19, ne dovede do centralizacije ovlasti i ne liši lokalne i regionalne vlasti njihovih nadležnosti;
22. da iskoristi iskustvo plana EU-a za gradove i obnovljene Povelje iz Leipziga tako što će organizirati sastanak na vrhu o održivom urbanom razvoju;
23. da se nadoveže na prijedlog o „valu obnove”, kao i na akcijski plan partnerstva za stanovanje u okviru Plana za gradove donesen u studenom 2018., kako bi se pripremio europski program za stanovanje kojim bi se to pitanje uključilo u različite politike EU-a koje na njega utječu;
24. da predloži koherentan i ambiciozan program EU-a za ruralna područja posebno usmjeren na udaljena područja, koja su često zanemarena, čime bi se ostvarila veća povezanost s građanima koji žive u ruralnim krajevima i koji su po definiciji izoliraniji od centraliziranih sustava upravljanja. Oživljavanje gradova i zajednica u ruralnim krajevima pomoglo bi EU-u da pokaže konkretnu potporu i ojača svoju legitimnost na terenu;
25. da odlučno odgovori na izazove s kojima se suočava europski turizam putem kratkoročnog financiranja i dugoročne strategije oporavka od krize, kako bi taj sektor postao otporniji i održiviji u budućnosti. Stoga se kohezijskom politikom u dugoročnom proračunu EU-a za razdoblje 2021. – 2027. mora osigurati bolje iskorištavanje potencijala kulture i turizma. Naglasak ostaje na gospodarskoj konkurentnosti putem istraživanja i inovacija, digitalnoj tranziciji, kao i na programu EU-a za europski turizam;
26. da provede ažurirani Akcijski plan za digitalno obrazovanje kako bi se u potpunosti uzele u obzir posljedice COVID-a 19 i novi uvjeti za obrazovanje i osposobljavanje. Taj bi akcijski plan trebao djelovati i kao katalizator za brzi razvoj alata za učenje na daljinu u regijama, gradovima i ruralnim područjima, u manje razvijenim regijama, osobito u školama, kako bi digitalne i medijske vještine postale sastavni dio cjeloživotnog učenja te kako bi sam plan postao platforma za razmjenu dobrih praksi između europskih gradova i regija te diljem svijeta;
27. da aktivno uključi lokalne i regionalne vlasti u dovršenje jedinstvenog digitalnog tržišta iskorištavanjem njihove ključne uloge u pružanju digitalnih usluga građanima, stvaranju digitalne infrastrukture i upravljanju njome; da osigura pomno praćenje i mjerenje održivih procesa digitalne transformacije u europskim regijama i gradovima, s posebnim naglaskom na razlikama između urbanih i ruralnih područja;
28. da osigura više financijskih sredstava i programa osposobljavanja za potrebe brzog i sveobuhvatnog uvođenja digitalne infrastrukture u EU-u, a posebno mreže 5G, među ostalim s pomoću budućeg fonda EU-a za oporavak, te da istodobno osigura bržu širokopojasnu vezu i potrebnu opremu u ruralnim, planinskim, otočnim krajevima i najudaljenijim regijama te područjima koja se suočavaju s demografskim izazovima;
29. da podupire uspostavu europskog prostora obrazovanja do 2025. u bliskoj sinergiji s europskim istraživačkim prostorom kako bi se osiguralo visokokvalitetno obrazovanje i osposobljavanje, kao i jednakost i pravednost u obrazovanju, kao odgovor na demografske promjene i odljev mozgova; da uključi OR u osmišljavanje i provedbu budućih mjera u području obrazovanja i osposobljavanja, kao i u provedbu ažuriranog programa vještina za Europu i Akcijskog plana za digitalno obrazovanje;

30. da predstavi znanstveno utemeljenu evaluaciju utjecaja COVID-a 19 na demografske promjene i osigura da buduće odluke budu prilagođene lokalnim potrebama i posebnostima;
31. da dà prioritet pružanju potpore organizacijama, uključujući one neprofitne, te malim i srednjim poduzećima, pojedinačnim umjetnicima i zaposlenicima u kulturnom i kreativnom sektoru, koji su posebno pogođeni epidemijom COVID-a 19. U procesu poboljšanja postojećeg strateškog okvira EU-a za kulturu i u sljedećem programu Kreativna Europa poseban bi naglasak trebalo staviti na jačanje i očuvanje bogatog europskog kulturnog tkiva, kao i regionalnih i lokalnih posebnosti i baštine;
32. da osigura da pomoć Unije zemljama kandidatkinjama i potencijalnim kandidatkinjama za razdoblje nakon krize dopire do lokalnih zajednica te da u dovoljnoj mjeri uključuje i osnažuje lokalne i regionalne vlasti, koje su ključne za demokratski legitimitet angažmana EU-a u tim zemljama, kao i da nastavi ukazivati na opasnost od „zarobljavanja države na lokalnoj razini” i suzbijati tu pojavu koja ugrožava temelje demokracije;
33. da poveća potporu EU-a usmjerenu na potrebe lokalnih i regionalnih vlasti i njihovih udruženja u partnerskim zemljama, posebno u partnerskim zemljama južnog Sredozemlja i Istočnog partnerstva, kako bi se stvorila nova dinamika za reforme usmjerene na decentralizaciju i poboljšali rezultati u području upravljanja te povećala vidljivost koristi koju politike EU-a donose na svim područjima i razinama upravljanja partnerskih zemalja. To bi trebalo uključivati osnivanje škole Istočnog partnerstva za javnu upravu, kako je predloženo u Zajedničkoj komunikaciji o politici Istočnog partnerstva nakon 2020.;
34. da doprinosi postizanju ciljeva održivog razvoja, među ostalim aktivnim uključivanjem lokalnih i regionalnih vlasti u partnerskim zemljama i potporom aktivnostima istorazinske suradnje u duhu partnerstva i solidarnosti, posebno u kontekstu teških globalnih posljedica pandemije COVID-a 19 i mjera za njezino suzbijanje;
35. da lokalne i regionalne vlasti uključi u provedbu i praćenje strategije EU-a za rodnu ravnopravnost te u nju uključi mjere otpornosti i instrumente za prevladavanje posljedica krize uzrokovane COVID-om 19 u pogledu rodni pitanja;
36. da konferenciju o budućnosti Europe iskoristi kao pravodobnu priliku za raspravu s građanima i lokalnim i regionalnim vlastima o EU-u kao projektu zasnovanom na temeljnim vrijednostima kao što su demokracija, temeljna prava i vladavina prava, kao i o promjenama postojećeg institucijskog okvira koje su potrebne za povećanje učinkovitosti i legitimnosti EU-a te osjećaja odgovornosti građana za europski projekt;
37. da u potpunosti uključi OR, nacionalne parlamente i regionalne parlamente sa zakonodavnim ovlastima u sva tijela konferencije o budućnosti Europe kako bi se taj proces što više približio građanima; da surađuje s OR-om na razvoju pilot-modela za trajni i strukturirani dijalog s građanima posredstvom lokalnih i regionalnih vlasti, koji bi omogućio dvosmjernan proces komunikacije između građana i institucija EU-a i kasnije mogao poslužiti za dugoročno poboljšanje postupka donošenja odluka u EU-u;
38. da uloži veće napore u borbu protiv dezinformacija, pored ostalog i na lokalnoj i regionalnoj razini, pružanjem potpore neovisnim provjerateljima činjenica, medijskoj pismenosti i kvalitetnom novinarstvu, pritom ukazujući na to da se borba protiv dezinformacija ne smije koristiti kao izgovor za cenzuru ili ograničavanje slobode izražavanja;
39. da usvoji sveobuhvatan pristup politikama migracija, integracije i azila zasnovan na načelima poštovanja temeljnih ljudskih prava, supsidijarnosti, solidarnosti i međunarodnih obveza EU-a i njegovih država članica; da osigura ulaganje većih zajedničkih napora u zaštitu vanjskih granica EU-a i da u suradnji s partnerima EU-a i zemljama podrijetla i tranzita ojača borbu protiv nezakonitih migracija i trgovanja ljudima; da snažnije podupire lokalne i regionalne vlasti u njihovoj ključnoj ulozi u integracijskim politikama;
40. da nastavi uspješnu suradnju s OR-om u području bolje regulative i promicanja koncepta „aktivne supsidijarnosti”, posebice putem Mreže regionalnih središta za ocjenjivanje provedbe politika EU-a (RegHub) i njezine nove uloge u platformi „Fit for future” („Spremni za budućnost”) te podupiranjem OR-a u razvoju mreže RegHub 2.0 kako bi ona postala još učinkovitija u pružanju pravovremenih povratnih informacija utemeljenih na praktičnom iskustvu s

provedbom politika EU-a na lokalnoj i regionalnoj razini; da u svojoj predstojećoj komunikaciji o boljoj regulativi potvrdi i razradi ta načela;

41. da uzme u obzir rasprave o budućem programu rada Europske komisije koje su se održale u regionalnim parlamentima na temelju zaključaka Radne skupine Europske komisije za supsidijarnost i proporcionalnost te pilot-projekta koji su pokrenuli Europski odbor regija i Konferencija europskih regionalnih zakonodavnih skupština (CALRE).

OR nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi institucijama EU-a i predsjedništvima Vijeća EU-a.

Bruxelles, 2. srpnja 2020.

Predsjednik
Europskog odbora regija
Apostolos TZITZIKOSTAS
